

Stereotaktická radioterapie CyberKnife: účinná a bezpečná modalita v léčbě relabujícího skvamózního karcinomu hlavy a krku

Tomáš Blažek¹, Jana Jackaninová¹, Zuzana Čermáková¹, Lukáš Knybel¹, Jan Štembírek², Jakub Cvek¹

¹Onkologická klinika, Fakultní nemocnice Ostrava a LF OU, Ostrava

²Klinika ústní a čelistní chirurgie, Fakultní nemocnice Ostrava a LF OU, Ostrava

Management léčby lokoregionálních relapsů skvamózního karcinomu hlavy a krku představuje výzvy v klinické praxi vyžadující pokročilé léčebné přístupy a multidisciplinární spolupráci. Optimální strategie léčby zásadně ovlivňuje prognózu přežití pacientů. Lokální léčebné modalita mohou při správné indikaci dosahovat kurativních výsledků. Zásadní je přitom pečlivý výběr pacientů a zhodnocení klíčových faktorů, jako jsou velikost a lokalizace relapsu, charakteristiky primární léčby a časového intervalu do relapsu. Moderní techniky zevní radioterapie, jako je stereotaktická radioterapie pomocí přístroje CyberKnife, přinášejí nové terapeutické možnosti. Především u pacientů s menšími relapsy, pro které není vhodná záchranná chirurgická léčba.

Klíčová slova: stereotaktická radioterapie, reiradiace, skvamózní karcinom hlavy a krku, recidiva/relaps.

Stereotactic radiotherapy with the CyberKnife System: An Effective and safe modality in the treatment of recurrent squamous cell carcinoma of the head and neck

Treatment of locoregional recurrences of squamous cell carcinoma of the head and neck represents a challenge in clinical practice requiring advanced therapeutic approaches and multidisciplinary collaboration. The optimal treatment strategy has a significant impact on the prognosis of patient survival. Choosing the appropriate local treatment modality can lead to excellent results with curative effect. However, careful patient selection and evaluation of key factors such as size and location of recurrence, primary treatment characteristics and time to recurrence are important. Modern external beam radiotherapy techniques, such as stereotactic radiotherapy on CyberKnife system, offer new therapeutic options. Particularly for patients with low-volume recurrences for whom salvage surgery is not appropriate.

Key words: stereotactic radiotherapy, reirradiation, head and neck squamous cell carcinoma, recurrence/relapse.

Úvod

Navzdory pokrokům v multimodální léčbě skvamózního karcinomu hlavy a krku (HNSCC) zůstávají dlouhodobé výsledky kurativní terapie neuspokojivé. Vyšší výskyt lokoregionálních recidiv a sekundárních nádorů, které jsou hlavní příčinou úmrtí pacientů, svědčí o nedostatečné účinnosti léčebných postupů. Abúzus alkoholu a nikotinu, spolu s absencí funkční-

ho screeningového programu, jsou jednou z hlavních příčin vzrůstající incidence a diagnostiky pokročilých stadií (1). Samostatnou skupinu tvoří pacienti s orofaryngeálními karcinomy, u kterých dochází k nárůstu incidence v souvislosti s pandemií infekce lidským papilomavirem (HPV) (2, 3). Podobně jako u HPV negativních karcinomů, ani u této varianty není k dispozici účinný screeningový

DECLARATIONS:

Declaration of originality:

The manuscript is original and has not been published or submitted elsewhere.

Ethical principles compliance:

The authors attest that their study was approved by the local Ethical Committee and is in compliance with human studies and animal welfare regulations of the authors' institutions as well as with the World Medical Association Declaration of Helsinki on Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects adopted by the 18th WMA General Assembly in Helsinki, Finland, in June 1964, with subsequent amendments, as well as with the ICMJE Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals, updated in December 2018, including patient consent where appropriate.

Conflict of interest and financial disclosures:

None.

Funding/Support:

None.

Cit. zkr: *Onkologie*. 2025;19(4):237-242

<https://doi.org/10.36290/xon.2025.044>

Článek přijat redakcí: 29. 4. 2025

Článek přijat k tisku: 6. 5. 2025

MUDr. Tomáš Blažek, Ph.D.

tomas.blazek@fno.cz